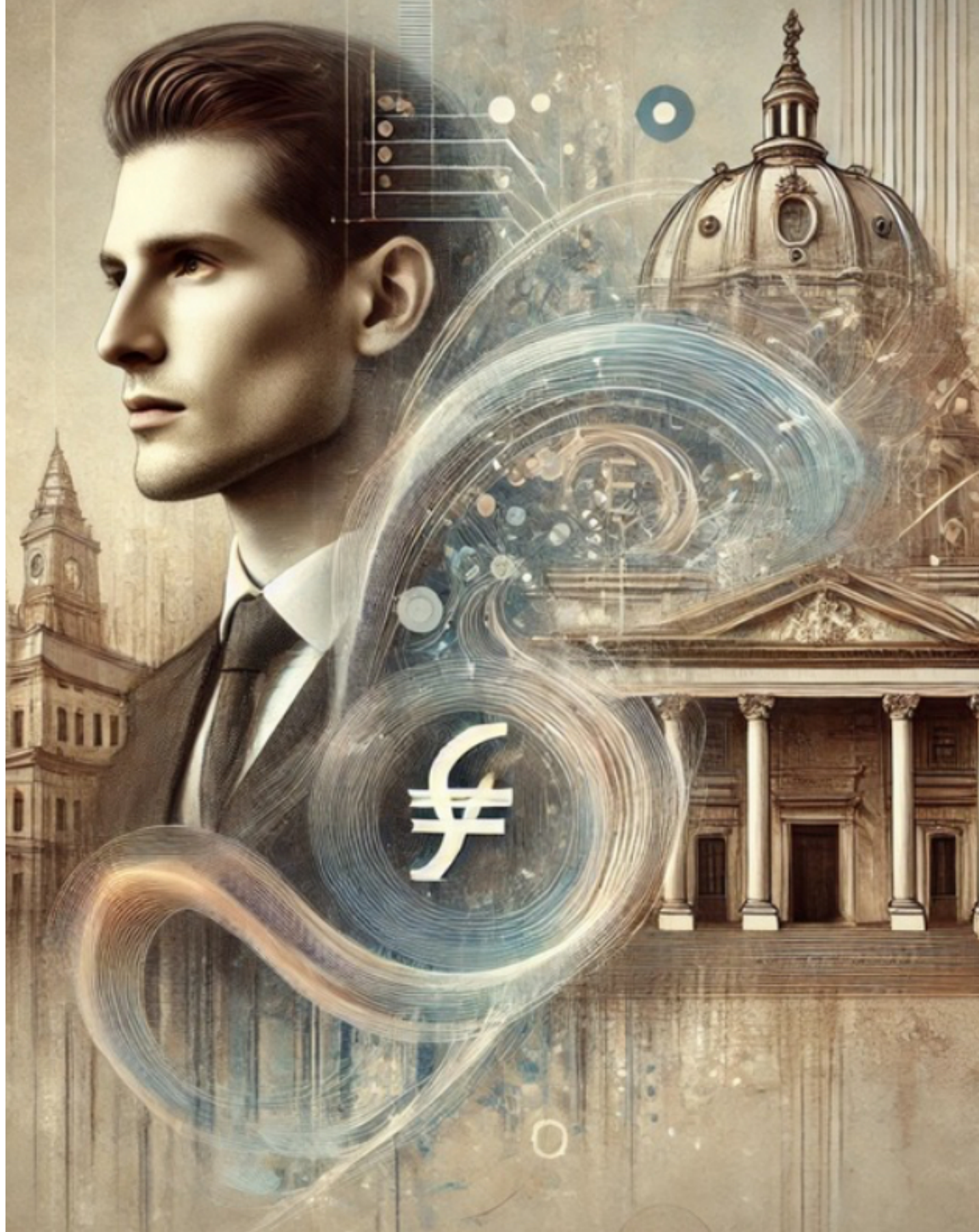

De digitale euro, macht, privacy en de toekomst van geld in Europa

De Digitale Euro: Macht, Privacy en de Toekomst van Geld in Europa

De discussie rondom de digitale euro is meer dan een kwestie van technische innovatie; het gaat over de fundamentele principes die onze samenleving vormgeven en over de balans van macht tussen burgers, regeringen en financiële instellingen. De Europese Centrale Bank (ECB) presenteert de digitale euro als een onvermijdelijke stap in de evolutie van geld, een natuurlijke vooruitgang in een wereld die steeds meer digitaal en verbonden is. De vraag is echter of deze vooruitgang, zoals die nu wordt voorgesteld, in het beste belang is van de Europese burgers, of dat het vooral de macht van de centrale bank versterkt en de controle over ons geld centraliseert op een ongekend niveau.

Het idee dat een digitale euro een logische stap is, lijkt in eerste instantie aantrekkelijk. Geld is altijd in beweging geweest, en wat ooit begon als schelpen en metalen munten, evolueerde naar bankbiljetten en later naar digitale banktegoeden. In deze lijn past de digitale euro als een volgende fase, klaar om de snelheid en efficiëntie van ons betaalverkeer te

verhogen en tegelijkertijd een veilige, betrouwbare vorm van digitaal geld te bieden. Maar met deze technologische ontwikkeling komen ook nieuwe vragen, vooral over wie de uiteindelijke zeggenschap krijgt over dit digitale geld en de invloed die deze partij kan uitoefenen op ons dagelijks leven.

Historisch gezien heeft de controle over de geldvoorraad altijd macht betekend. Wie het geld beheert, heeft invloed over de economie, kan financiële stabiliteit handhaven of juist ontwrichten, en kan in tijden van crisis ingrijpen. Sinds de jaren zeventig, toen centrale banken wereldwijd de vrijheid kregen om zonder beperkingen geld bij te drukken, hebben zij deze macht stevig in handen. De invoering van de digitale euro lijkt dit alleen maar te versterken. Centrale banken kunnen hiermee niet alleen de geldvoorraad beheren, maar ook een nog directere invloed uitoefenen op de manier waarop burgers hun geld gebruiken. En dit roept weerstand op, want het raakt aan de kern van wie de controle heeft over ons financieel systeem.

De geschiedenis van de digitale euro heeft een belangrijk keerpunt in 2019, toen Facebook zijn

plannen voor een eigen digitale munt, Libra, onthulde. Facebook, met zijn miljarden gebruikers wereldwijd, zag een kans om een alternatief betalingssysteem te creëren dat niet afhankelijk was van banken of centrale banken. Deze aankondiging werd door de financiële wereld gezien als een potentiële bedreiging. Met Libra kon Facebook theoretisch een hele parallelle economie creëren waarin traditionele banken en centrale banken buitenspel zouden staan. Dit gaf het startschot voor centrale banken wereldwijd om hun eigen plannen voor digitale valuta te versnellen. Als techgiganten als Facebook een eigen munt konden lanceren, konden centrale banken niet achterblijven zonder hun invloed te verliezen.

Toch brengt deze haast om de digitale euro te introduceren ook nieuwe spanningen met zich mee, vooral binnen de Europese Unie. Verschillende EU-lidstaten, waaronder Nederland, Duitsland en Frankrijk, hebben hun zorgen geuit over de mogelijke macht die de ECB hiermee krijgt. De ECB, die al een enorme invloed heeft op het financiële systeem in Europa, zou met de digitale euro een nog centralere

rol spelen. Dit roept vragen op over de balans tussen de nationale soevereiniteit van lidstaten en de bevoegdheden van de ECB. Als een onafhankelijke instelling kan de ECB beslissingen nemen zonder directe democratische controle, wat vooral bij zo'n ingrijpende verandering zoals de digitale euro tot controverse leidt. Is het wenselijk dat een enkele instelling zoveel macht heeft over ons geld?

Daarnaast roept de digitale euro vragen op over de privacy van burgers. In tegenstelling tot contant geld, dat anoniem kan worden gebruikt, laat digitaal geld altijd een digitaal spoor achter. Elke transactie kan worden geregistreerd en gemonitord, wat op zich voordelen kan hebben in de strijd tegen misdaad en belastingontduiking, maar ook risico's met zich meebrengt voor de privacy van burgers. Waar contant geld vrijheid en anonimiteit biedt, kan digitaal geld een instrument worden voor controle en toezicht. Veel mensen zijn bang dat dit leidt tot een samenleving waarin elke financiële transactie wordt gemonitord en geanalyseerd. De grens tussen veiligheid en privacy wordt hier bijzonder dun.

Een ander groot punt van zorg is de mogelijkheid dat centrale banken negatieve rentes invoeren op digitaal geld. Bij negatieve rente betalen mensen in feite een vergoeding om hun geld op een bankrekening te houden, wat in het huidige systeem kan worden omzeild door contant geld op te nemen. Met de introductie van de digitale euro kan dit echter moeilijker worden, zeker als contant geld steeds minder gebruikt wordt of zelfs verdwijnt. In een systeem waarin de digitale euro en contant geld naast elkaar bestaan, kan de ECB bijvoorbeeld een wisselkoers vaststellen tussen de twee. Dit zou kunnen betekenen dat contant geld in waarde vermindert ten opzichte van digitale euro's, wat het minder aantrekkelijk maakt om te gebruiken. Op die manier zou de ECB haar rentebeleid effectief kunnen afdwingen zonder dat burgers hier nog aan kunnen ontsnappen.

Praktisch gezien zou de digitale euro ons dagelijkse leven veranderen. Stel je voor dat je boodschappen doet en bij de kassa de keuze krijgt tussen contant geld en digitale euro's, maar met verschillende kosten door een wisselkoers. Dit maakt contant geld minder aantrekkelijk en zou in de praktijk kunnen leiden tot

een situatie waarin we gedwongen worden digitale euro's te gebruiken. Deze keuzevrijheid lijkt dan al snel illusoir. De ECB zou hierdoor meer macht krijgen om ons betaalgedrag te sturen, zonder dat nationale regeringen of parlementen direct kunnen ingrijpen.

De introductie van de digitale euro kan ook gevolgen hebben voor het traditionele bankensysteem.

Commerciële banken spelen momenteel een centrale rol in het betalingsverkeer en het verstrekken van krediet aan consumenten en bedrijven. Als de ECB echter een digitale euro introduceert, ontstaat de mogelijkheid voor consumenten om rechtstreeks bij de centrale bank te bankieren, wat de rol van commerciële banken zou kunnen verkleinen. Dit zou de financiële sector aanzienlijk veranderen.

Commerciële banken zouden minder geld hebben om uit te lenen, wat de beschikbaarheid van kredieten kan beïnvloeden. Dit roept de vraag op of het wenselijk is dat centrale banken deze rol overnemen of dat commerciële banken hun plaats moeten behouden om een divers en stabiel financieel systeem te waarborgen.

Internationaal gezien kan de digitale euro ook voor spanningen zorgen. Als de ECB de digitale euro lanceert, zullen andere centrale banken mogelijk volgen, wat tot een wereldwijd digitaal valutalandschap kan leiden. Dit kan competitie creëren tussen centrale banken die proberen hun eigen valuta te positioneren. Er kunnen wisselkoersen ontstaan tussen de digitale valuta's van verschillende landen, die net als bij traditionele valuta zouden fluctueren op basis van vraag en aanbod. Dit zou centrale banken nog meer invloed geven over de waarde van hun valuta, maar kan ook leiden tot nieuwe vormen van monetaire instabiliteit.

Critici van de digitale euro waarschuwen dat deze ontwikkeling kan bijdragen aan een samenleving waarin financiële autonomie wordt beperkt. Een volledig digitaal geldsysteem, beheerd door de centrale bank, kan in theorie leiden tot een situatie waarin burgers minder vrijheid hebben om hun geld uit te geven zoals zij willen. Zo zouden centrale banken in de toekomst transacties kunnen blokkeren of limieten kunnen stellen aan uitgaven, bijvoorbeeld als onderdeel van economische beleidsmaatregelen. Hoewel dit nu misschien ver lijkt, biedt de technologie

achter digitale valuta mogelijkheden voor zulke beperkingen. Het risico bestaat dat centrale banken hierdoor een instrument hebben om direct op het economisch gedrag van burgers in te grijpen op een manier die nu nog ondenkbaar is met contant geld.

De snelle digitalisering van ons leven heeft geleid tot een wereld waarin steeds meer aspecten van ons dagelijks leven worden geautomatiseerd en gecontroleerd door technologie. De introductie van een digitale euro lijkt dan misschien een logische stap, maar het roept ook fundamentele vragen op over de manier waarop we onze samenleving willen organiseren. Contant geld biedt vrijheid en anonimiteit die we niet hebben met digitaal geld, en die vrijheid is een belangrijk onderdeel van onze democratische waarden. Terwijl centrale banken aandringen op de invoering van digitale valuta, moeten we ons afvragen wat we opgeven in ruil voor deze technologische vooruitgang.

De toekomst van geld in Europa zal afhangen van de keuzes die nu worden gemaakt. Terwijl de ECB haar plannen voor de digitale euro verder uitwerkt, groeit de roep om transparantie en democratische controle. De

vraag is of de digitale euro een verbetering zal zijn voor ons allemaal, of dat het vooral de macht van centrale banken vergroot en de financiële vrijheid van burgers beperkt. Dit debat zal niet snel worden opgelost, maar het is cruciaal dat we nu nadenken over de langetermijengevolgen van de keuzes die we maken over de rol van geld en technologie in onze samenleving.

De digitale euro en negatieve rente: een nieuw tijdperk van monetaire controle

Het idee van een digitale euro opent de deur naar nieuwe manieren voor centrale banken om het financiële systeem te beheersen en rentebeleid te handhaven. Een van de meest besproken mogelijkheden is het invoeren van negatieve rente, een situatie waarin mensen geld moeten betalen om hun spaargeld op de bank te houden in plaats van rente te ontvangen. Normaal gesproken, bij een negatieve rente, zouden mensen geneigd zijn om hun geld van de bank te halen en het contant te bewaren, zodat ze geen verlies lijden. Met de komst van de digitale euro en een systeem waarin contant geld en

digitaal geld niet dezelfde waarde hebben, zou dit gedrag echter ontmoedigd kunnen worden.

Door een wisselkoers in te stellen tussen de digitale euro en contant geld, kan de waarde van fysieke valuta worden verlaagd ten opzichte van digitale euro's. Dit betekent dat contant geld en digitale euro's niet meer 1-op-1 dezelfde waarde hebben. De centrale bank zou zo de waarde van contant geld kunnen manipuleren om ervoor te zorgen dat mensen niet langer financieel voordeel halen uit het opnemen van contant geld bij een negatieve rente.

Stel je voor dat de centrale bank besluit een negatieve rente van -5% in te voeren. Deze rente geldt voor digitaal geld, waardoor je elk jaar 5% van je spaargeld zou verliezen als je het op je digitale rekening laat staan. In een traditionele situatie zouden mensen in dit geval hun geld opnemen en het contant bewaren om de negatieve rente te vermijden. Maar in het nieuwe systeem zou contant geld minder waard kunnen zijn dan digitaal geld, zodat het opnemen van geld juist niet voordelig is.

Bijvoorbeeld: stel dat je 1000 digitale euro's op je bankrekening hebt. De centrale bank stelt een wisselkoers in van 1,5 tussen de digitale euro en contant geld. Dit betekent dat als je je digitale euro's wilt omzetten naar contant geld, je slechts 667 euro in contanten zou ontvangen in plaats van de volledige 1000 euro. Het contant geld verliest in dit scenario aan waarde ten opzichte van de digitale euro, waardoor je ontmoedigd wordt om het op te nemen en contant te bewaren.

Dit verschil in waarde kan zelfs zichtbaar worden bij dagelijkse transacties. Stel dat je boodschappen doet in de supermarkt en bij de kassa de keuze krijgt: betalen met 100 digitale euro's of 150 contante euro's. De wisselkoers maakt contant geld duurder om mee te betalen, waardoor digitale euro's financieel voordeliger worden. Zo kan de centrale bank via de wisselkoers consumenten sturen in hun keuze en ervoor zorgen dat negatieve rente effectief doorwerkt, zonder dat mensen de mogelijkheid hebben om dit te vermijden door contant geld te gebruiken.

Deze ontwikkeling geeft centrale banken een krachtig nieuw instrument om rentevoeten te beheersen en de

stroom van geld in de economie te sturen. Het zou verregaande gevolgen kunnen hebben voor de vrijheid en flexibiliteit van consumenten in hun gebruik van geld en roept belangrijke vragen op over de toekomstige rol en invloed van centrale banken in een wereld waarin contant geld steeds minder relevant wordt.

GEHEEL VRIJBLIJVEND

Bij Infodossiers.nl worden allerlei onderwerpen toegankelijk gemaakt en helder en compact samengevat.

Als je een infodossier waardeert, dan kun je helpen om door te gaan met het maken van waardevolle content.

Met een kleine bijdrage van **€ 2,95** maak je het ons mogelijk om steeds meer infodossiers te blijven samenstellen en gratis aan te bieden.

Deze steun maakt het mede mogelijk om deze website in de lucht te houden.

Betaalverzoek

Bedrag

€ 2,95

Ontvanger

Mr. W.C.M. Gaalman
Infodossier

Betaal